



mladý svět

**VĚSTONICKÁ VENUŠE
V NÁRODNÍM
MUZEU**

**DIVADLO,
U KTERÉHO
SE BUDETE
BÁT**

LENKA GRAF

**TĚŠÍ SE DO NEJVĚTŠÍCH SÁLŮ NĚMECKA A RAKOUSKA?
A PROČ UČÍ ŠKOLÁKY HOSPODAŘIT S ENERGIEMI?**

**VILMA
CIBULKOVÁ**

**O SVÝCH
SOUČASNÝCH
I MINULÝCH LÁSKÁCH**



**JØRN
LIER HORST**

**NORSKÝ POLDA, KTERÝ PRODAL
MILIONY DETEKTIVEK**



10/2023* 26. 10. 2023* 49 Kč





JAK ROZUMĚT UMĚNÍ? ZÁTIŠÍ ANEB REALITA VE VZTAZÍCH MEZI OBJEKTY

text: Štefan Tóth, foto: <https://www.musee-orsay.fr/fr/oeuvres/le-vase-bleu-1311>

Mladý svět pokračuje ve spolupráci s malířem Štefanem Tóthem v pravidelném seriálu o (nejen) současném umění a o tom, jak mu rozumět.

Dalším důležitým námětem v historii výtvarného umění je zátiší. Není třeba zacházet příliš do historie, abychom si připomněli způsoby, jak umělci vytvářeli obrazy s náměty květin, ovoce, zeleniny, předmětů každodenní potřeby a podobně. Vždy se jednalo o způsob, jak zachytit realitu, tedy spíše výsek reality.

Takovými obrazy se celé generace obklopovaly, aby ukázaly na způsob života a své zvyky. Svým nezaměnitelným rukopisem nám například holandská mistra umožnili nahlédnout i do kuchyně. Na řadě jejich obrazů jsme schopni rozeznat skladbu potravin, co šlechta či měšťanstvo mělo rádo a jaké nádoby a pomůcky pomáhaly kuchařům vytvořit slavnostní tabule. My se však tímto směrem nevydáme, jelikož se zaměříme na malíře, který se ještě před Picassem prezentoval velice specifickým způsobem malby, který je dnes po právu řazen mezi nejdůležitější momenty zrodu moderního malířství. Jsme ve druhé polovině 19. století, které přineslo impresionismus, jenž se hojně projevoval i v námětech zátiší. Možná si ještě někteří z nás vybaví Moneta nebo Renoira s jejich úchvatnými květinovými zátišími. Jejich zátiší bezesporu patří do učebnic dějin umění, ale pravým modernistou je pro mnohé znalce jen Paul Cézanne (1839-1906).

Zvláště se modernismus odráží i v zátiších, jako i v případě obrazu *Modrá váza*, který vytvořil v letech 1889 až 1890. V mistrovské technice oleje na plátně o rozměrech 61,2 x 50 cm nám ukazuje, jak moderní bylo jeho vidění a proč vnitřní architektura, výstavba obrazu hrála tak dominantní roli také v počátcích 20. století. Cézanna totiž více zajímá modulace barvou než realisticky věrný popis rozkvetlých květin. Jedním z hlavních jeho zájmů



je studium dopadu světla na předměty a barevné vztahy, které z toho vyplývají. A pak malé, někdy výraznější, ale přesto – místo, které je záměrně nedokončené. Dokonce vidíme bílou plochu podkladu, jakoby by malíř zapomněl tato místa domalovat, dokončit. Je to celkem patrné u plodů v pravé dolní části plátna popisovaného obrazu. Nedokončenost je totiž pro něj součástí malby, bezmála momentem konce, až konečnosti obrazu. Tato místa nedokončil, aby naznačil, že zobrazivé lze malbou tvořit nebo rozrušovat.

Cézanne tedy tvoří, maluje, skoro staví obraz jako architekt, ale výtvarnými prostředky, aby zároveň deklaroval, že svým uměním toto poznané dokáže ponechat vlastnímu osudu, jakoby obraz již nebyl malířovým výtvozem, ale žil svůj vlastní život. ●